

MARKKU PÄÄSKYKEN
HYVÄ IHMINEN

TAMMI

Markku Pääskynen

HYVÄ IHMINEN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

Teoksen kirjoittamista ovat tukeneet
Valtion Kirjallisuustoimikunta, Alfred Kordelinin säätiö
sekä WSOY:n kirjallisuussäätiö. Kiitos.

Kiitos Circolo Scandinavolle
kuukauden residenssipaikasta keväällä 2017.
Kiitos Sailalle.

Sivulla 103 olevan lainauksen Giulio Camillo Delminion teoksesta
L'Idea del Teatro suomentanut tekijä.

Sivulla 199 olevan lainauksen *Tiibetiläisestä kuolleidenkirjasta*
suomentanut Ilkka Tanner.

© Markku Pääskynen ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2018

ISBN 978-951-31-9807-7

Painettu EU:ssa

*olen puhdas,
olen puhdas,
olen puhdas,
olen puhdas!*

EGYPTILÄINEN KUOLLEIDEN KIRJA

Beckmann: Ole vaiti. Tämä on elämä:

- 1. näytös: Taivas on harmaa. Ihmiselle tehdään paha.*
- 2. näytös: Taivas on harmaa. Paha tehdään aina vaan.*
- 3. näytös: Ilma pimenee, alkaa sataa.*
- 4. näytös: Pimenee yhä enemmän. Näkyviin ilmestyy ovi.*
- 5. näytös: On yö, synkkä yö, ja ovi on kiinni.
Siinä sitä seisotaan ulkona. Ovien ulkopuolella.*

WOLFGANG BORCHERT (SUOM. TOINI HAVU)

NUORUUS

Silloin

Hyvin varhain aamulla mies nojasi raitiovaunupysäkin teräskaitteeseen, kaiveli taskujaan, raapi partaansa ja yski. Jalkojen juuressa lojui neljä risaista muovikassia. Pitkästä parrasta satoi jotakin valkoista. Yskä ei lakannut, taskuissa ei ollut tupakkaa, ei rahaa, ei mitään, jalat olivat pettämäsillä. Mies takertui kaitteeseen ja huohotti. Pilviin oli takertunut auringonnousun kuparinen hohde. Liikenne ei ollut alkanut, kunnan ihmiset nukkuivat.

Haistoin miehen kadun toiselta puolelta. Vaikka olin ollut koko illan ja osan yöstä tupakansavun täyttämässä baareissa, minä haistoin tuon miehen selvästi. Ylitin kadun, menin hänen luokseen ja tarjosin tupakan. Mies otti ja kiitti. Annoin hänelle tulta. Hänen kasvonsa valaistuivat. Otsassa oli tuoreita ruhjeita ja vanhoja arpia. Kysyin minne hän oli menossa, hän osoitti Lasipalatsin suuntaan ja mutisi, sanoin että voin auttaa muovikassien kanssa ja mies nyökkäsi eikä sanonut mitään. Minäkään en sanonut mitään. Kaupungin äänet sekoittuivat jakamattomaksi huminaksi, simpukan merenkohinaksi korvaa vasten. Katsoin kelloa. Se oli kolme. Oli toukokuu ja vuosi yhdeksänkymmentäneljä. Mies poltti hitaasti, nautinnollisesti, virkistyneesti. Minulla

ei ollut kiirettä. Sattumat ovat otollisia, ne auttavat epäroivia. Tunsin iloa katsellessani miehen autuasta ilmettä jonka olin hänelle lahjoittanut. Joskus pienet asiat ovat suuria mutta ei koskaan päinvastoin, ajattelin, joskus pienet asiat muodostavat ne suuret jotka käyvät ylitse.

Mies oli valmis. Poimin muovikassit maasta ja lähdin kulkemaan hänen vierellään Kaivokatua ylös. Hän käveli hitaasti. Hänen kenkärisansa raapivat asfalttia. Muistan tuon äänen. Ja parran, arvet, ruvet, yskän, sarkatakin, hajun. Olisin halunnut kysyä häneltä oliko hänen käsityksensä riippumattomuudesta ja vapaudesta tämä. Vai eikö hän ollutkaan itse valinnut osaansa tai osattomuuttaan? Mutta kun kysymykset ovat turhia, ovat vastauksetkin turhia, hiljaisuutemme oli vanhojen ystävien hiljaisuutta, me kuljimme puhumatta, sanaakaan sanomatta kuljimme kunnes saavuimme Lasipalatsin luo. Mies kääntyi käytävälle josta pääsi linja-autoaseman puolelle. Minä seurasin häntä. Luulen että hän etsi paikkaa johon lysähtää istumaan tai käydä makuulle.

Keltaista pölyä kaikilla pinnoilla. Ikkunalaudoilla, oksilla, penkeillä, tuoleilla, silmuilla ja kaiteilla. Keltaista pölyä ilma sakeanaan ja muutama lokki. Mies tallusteli kohti aukion kellotornia, muutti mielensä ja kääntyi. Hän vilkaisi minua ja lähti hotelli Presidentin suuntaan. Tulimme Lasipalatsin toiseen päätyyn. En tiennyt minne mies halusi enkä kysynyt. Ehkä hän ei tiennyt itsekään koska minä olin siinä. Ehkä hän halusi että jättäisin hänet rauhaan. Missä kaikki ihmiset olivat? En kulkenut enää miehen rinnalla vaan takana. Hän ylitti kadun keskeltä, laahusti Töölön suuntaan mutta kääntyi pimeään porttikäytävään. Siellä puhalsivat lämpimät, keinotekoiset tuulet. Haistoin virt-

san, ulosteen, oksennuksen ja ihmislian, erotin hämärässä toisen miehen hahmon, hän istui sementtilaatoilla, poimi voipaperikääröstä jonkinlaisia kimpaleita ja pisteli niitä suuhunsa. Miehet eivät tervehtineet toisiaan. Sen sijaan muovikassimies nyökkäsi minulle, teki jonkinlaisen eleen ja istahti kaverinsa viereen. Laskin kantamukset maahan, annoin heille tupakka-askin ja käännyin pois.

Kuulin miesten naurun selkäni takaa, siinä oli jotakin kauheaa. He elivät vailla unta ja armoa. Kukaan ei enää nähnyt minua ja siksi minua ei enää ollut. Kukaan ei nähnyt mitä olin tehnyt. En jäänyt seisoskelemaan. Pilvien kuparinen hohde oli kadonnut. Kadulla oli keltaista pölyä ja muita kevätyön todisteita. Auringonvalo oli niin hajallaan, niin lähteetöntä että etsin turhaan varjoani. Olin väsynyt, minun olisi pitänyt olla kotona, minun ei olisi pitänyt lähteä, oli aamuyö, oli toukokuu, oli lauantai ja vuosi yhdeksänkymmentäneljä. Olin nähnyt mitä olin nähnyt ja ennustin loput: nuo miehet eivät eläisi pitkään.

Herääminen

Metro ei vielä kulkenut joten olin päättänyt kulkea Sörnäisiin saakka ja jatkaa sieltä itään. En muista matkasta paljon mitään, mustarastaan hurjan laulun Töölönlahden rannalla, koiranulkoiluttajan joka käveli ontuen vastaan, kuljin puoliksi unessa pitkin juhlienjälkeistä Helsinginkatua joka heräili ja meni nukkumaan, sameita ihmisiä ja tarkka-
piirteisiä ihmisiä, ensimmäisiä arkoja olentoja työntymässä ulos porteista ja porttikäytävistä, tölkkejä, lasinsiruja ja käärepapereita. Riisuin likaiset hansikkaani ja panin ne roskiin. Metro haisi eläimeltä joka pysyttelee koko elämänsä maan alla. Olin herännyt, äkkiä valveilla. Siihen asti minulla ei ollut minkäänlaista päämäärää opinnoissa tai satunnaisissa töissä. Päivät olin punonut suunnitelmia jotka öisin purkautuivat. Halusin valmistua ja löytää pysyvän työpaikan, en halunnut valmistua enkä löytää työpaikkaa, en osannut valita ja siksi en ollut valinnut, paitsi kenties juuri päämäärättömyyden, harhailun, etsinnän, miksi sitä haluaa kutsua.

En väitä että muistaisin yksityiskohtaisesti noita vuosien takaisia tapahtumia, minä kirjoitin ne päiväkirjaan palattuani kotiin ja äkkiä olin levoton ja virkeä. Niin kuin muinakin aamuina sinä lauantaiaamuna harjasin hampaat,

keitin kahvia ja tupakoin avoimen ikkunan äärellä. Elämä alkoi sisäpihalla. Talonmies meni roskakatokselle lakaisemaan, joku naapureista kiirehti pihan poikki portista ulos, portinovi kalahti kerran, toistamiseen, ei kolmatta kertaa. Elämä alkoi ulkopuolella. Bussi kulki ja pysähtyi, autot kulivat, pysähtyivät ja lähtivät liikkeelle. Päiväkirjaan kirjoitin haluavani opiskella muiden ihmisten auttamiseen tähtäviä aineita ja lakata opiskelemasta tieteenaloja jotka ainoastaan keräävät tietoa, luokittelevat, kokeilevat, hajottavat osiin, kokoavat uudelleen, määrittelevät, päättelevät ja arvioivat todennäköisyyksiä.

Avasin sanomalehden ja luin samat uutiset työttömyydestä, lomautuksista, joukkoirtisanomisista ja yhteistoimintaneuvotteluista. Uutiset eivät sinänsä olleet merkittäviä vaan merkittävä oli aika jolloin ne alkoivat kantaa hedelmää ihmisten mielissä. Ihmiset tuntuivat myyvän asioita joita eivät omistaneet, rahasta jota ostajilla ei ollut, hintaan jota kukaan ei voinut maksaa. Siinä koko kurjuus. Kirjoitin päiväkirjaan haluavani auttaa ihmisiä jotka ovat sinkoutuneet tämän laskusuhdanteisen yhteiskunnan laitamille. En halunnut nukkua enkä levätä, en seistä enkä istua vaan kuljeskelin asunnossani kahvikuppi kädessä. Olin onnellinen.

Kevät ja kevään valo saavat minut aina vähän sekaisin. Kuin olisin eksynyt vieraan ihmisen uneen. Ajattelin kahta miestä, kahta muokattua miestä jotka olivat syntyneet silloin kun Paasikivi oli presidenttinä. Haistoin heidät, surin heitä, en tuntenut heitä, en tiennyt heidän nimiään. Liikehdin ja elehdin samoin kuin he. En ollutkaan enää umpikujassa itseni kanssa vaan tienhaarassa jossa oikea tie johti muiden ihmisten luo. Väärä vei umpikujaan, enkä halunnut olla koira joka palaa oksennuksensa ääreen, sen

ymmärsin hyvin selvästi tuona aamuna. Ymmärsin myös että jälleen yksi seitsemän vuoden ajanjakso oli elämässäni päättynyt ja uusi alkanut. Jos syntymästäni alkoi ensimmäinen jakso ja sitä seurasi toinen joka päätti lapsuuteni, niin nyt olin elänyt kolmannen seitsenvuotisjakson ja aloittanut neljännen. Olin kaksikymmentäyksivuotias. Ruumiinikaan ei ollut sama kuin neljätoistavuotiaana, jopa luuni, lihakseni, sisäelimeni ja aivoni olivat vaihtuneet uusiin. Kirjoitin päiväkirjaan luvut nolla, seitsemän, neljätoista

21 28 35 42 49 56 63 70 77 84 91 98

ja keitin lisää kahvia. Avasin ikkunan, sytytin tupakan, join kahvia. Tänä viikonloppuna minun ei tarvinnut tehdä mitään. Lukea tai olla lukematta, tavata ystäviä tai olla tapaamatta, juoda alkoholia tai olla juomatta. Ehkä pieni kuviteltukin vapaus on osa suurempaa vapautta, minä ajattelin ja sanoin sen ääneen mutta kukaan ei kuullut sitä. Eikä kukaan ihminen koskaan kuullut kun lausuin kirjoittamani luvut, sielunelämäni jaksollisuuden, etuperin ja takaperin, etuperin ja takaperin.

Olin niin levoton että minun oli päästävä ulos. Päivä ikkunan takana oli valmis. Puin takin ja kengät ja lähdin alas portaita. Alhaalla ilmoitustaululla näin käsinkirjoitetun lapun,

Sinä, joka otit pyykkituvan
kuivaushuoneesta pitkähihaisen
vihreän puseron jossa on
pinkkejä poikkiraitoja palautathan
sen mahdollisimman pian
takaisin pyykkitupaan!

avasin ulko-oven ja tulin kotitaloni takana olevalle kujalle. Kovina kantautuivat läheisen urheilukentän huudot betonikuiluja pitkin. Aamu oli lämmin. Mielessäni pyöri numeroita. En voinut niille mitään, ne olivat armottomia. Mielessäni pyöri ilmoitustaulun viesti joka yhdistyi numeroihin ja kukin sana yhdistyi tiettyyn numeroon johdonmukaisesti. Mielessäni toistelin sanaa ”johdonmukaisesti” jotta saisin eriseuraiset ajatukseni järjestykseen.

Samassa kerroksessa asuva vanha nainen käveli vastaan. Toivotimme toisillemme hyvää huomenta. Hän oli tulossa, minä olin menossa. Hän oli yhdeksänkymmentäneljävuo-
tias. Joskus autoin häntä kauppakassien kanssa. Kerran keitin hänelle kahvia, vein roskat ja lukuisat tyhjät pullot. Hänellä oli aina säikähtäneet kasvot, ehkä salama oli lapsena osunut liian lähelle, eläin hyökännyt hänen kimppuunsa tai auto ajanut yli. Nyt hän kysyi minulta tulisinko iltapäivällä käymään, hänellä olisi ”ihan pientä asiaa”. Sanoin tulevani ja me erosimme. Hän meni ja avasi saman oven josta olin juuri tullut. Ehkä hänen mielestään olin juuri avannut oven josta hän menisi. Kaksi ihmistä näkee aina yhdestä tapahtumasta kaksi eri muunnelmaa, ja syntyy kaksi eri tapahtumaa joilla ei välttämättä ole muuta yhteistä kuin sama aika ja paikka. Toinen on vastaaja, toinen kantaja, ja joskus osat vaihtuvat, vaihtuvat niin nopsaan että ne sekoittuvat.

Kerrostalot tässä lähiössä eivät olleet enää valkoisia, ne olivat kellertäviä, rusehtavia ja harmaita, aivan kuin niitä ei olisi ollut rakennettu seitsemän vaan viisikymmentä vuotta sitten.

Jokin Sinä, joka -viestissä vaivasi minua. Lause oli sormi joka osoitti, arvosteli ja syytti. Sinä, joka saavut niin lempeästi kuin kaikkonaisit. Sinä, joka lohduitat, joka et ole

olemassa ja siksi voit lohduttaa. Sinä, joka työskentelet jymisevässä tehtaassa. Sinä, joka teet afaärejä liikkeessäsi. Sinä, joka kuljetat jyskyvää traktoria yli pellon. Sinä, joka tanssit jazzia kahvilassa. Sinä, joka nuorena harrastit seksiä vanhemman miehen kanssa. Sinä, joka yritit kahdesti lyödä meidän pelaajaa. Sinä, joka pelkää suomirockin kärvistelevän kuolonkorinoissaan. Sinä, joka istuit yksin Hesarilla ja itkit. Sinä, joka lähetit minulle kirjeen vankilasta. Sinä, joka kaipaat ystävää tai sielunkumppania. Sinä, joka valitit poikasi kouluruokailusta. Sinä, joka varastat kirppiksiltä. Sinä, joka näit tätin peruuttavan passattiini parkkipaikalla perjantaina kello neljäntoista jälkeen ja jätit ystävällisesti ilmoituksen asiasta tuulilasiini.

Me kaikki olemme täällä.

Minun pitäisi käydä kaupassa, minun pitäisi ostaa leipää ja maitoa. Sen halusin tehdä myöhemmin, halusin ensin käydä kävelyllä selvittääkseni ajatuksiani. Kiipeäisinkö kukkulalle joka kohosi lähiön keskellä vai kulkisinko läntiseen metsään jossa lojui vanhan ampumaradan jäännöksiä. Talojen lomassa kulkiessani en enää kuvitellut niitä lavasteiksi vaan kodeiksi. Niissä asui ihmisiä kuten minä. Asuin ihmisten joukossa ja hengitin samaa ilmaa kuin he. Söin samaa leipää kuin he ja yhtä lailla iloitsin auringosta. Ja minä kuulin heidän puheensa. Tarmo kuule, tule nyt sieltä, me emme voi jäädä tähän, meidän täytyy mennä, lippalakkipäinen isä sanoi ja heijasi lastenvaunuja eestaas. En mä haluu, mä en haluu, Tarmo sanoi pensaikosta. Meidän täytyy kiirehtiä, ukki ja mummu odottaa, jos et sinä tule, me jätetään sinut tänne, isä sanoi. Mä tuun, mä tuun, älkää jättäkö! Tarmo huusi ja hänen päänsä kalju läikkä ja siinä oleva arpi välähtivät auringossa, tässä suuressa auringossa,

he olivat menossa Kontulaan päin, minä käännyin ampu-
maradan suuntaan ja päätin että minusta ei koskaan saa
tulla isää jolla on lippalakki päässä ja joka lespaa lapsen-
äänellä. Ehkä hän oli raitis ja normaali perheenisä ja vir-
kamies jota kiehtoivat ulostukset ja piiskaus, ehkä hänen
makuuhuoneessaan oli lukittu lipastonlaatikko täynnä
salaista aineistoa ja riettaita leluja. Pikkutyötöt jotka rakasta-
vat isiään yli kaiken, pikkupojat jotka rakastavat äitejään yli
kaiken ja sitten ne lapset jotka vain rakastavat koska se on
heidän luontonsa. Menetin heidät näkyvistä, en kuullut hei-
dän ääniään. Asfaltti muuttui hiekkatieksi, talot metsäksi,
kuulin talitintin metallisen, vuodenaikaan sopimattoman
kitkutuksen. Damaskoksen tie. Puut tuoksuivat ja surisivat,
Itäväylän kohina vaimeni, näin kaukana kohoavat kalliot.

Ensin on löydettävä tyhjiys ja sitten ryhdyttävä sitä
rakentamaan. Maa täällä näytti miten kaivetussa ja myl-
lätyssä mullassa voi kasvaa voikukkia, vuohenputkea ja
nokkosta. Ajattelin miesten kasvoja: kuin kääntäisi met-
sässä kiven ympäri ja näkisi hyönteiset ja sienirihmastot...
Kuljin polkua joka ennen oli ollut tie ampumapaikalta
maalitauluille ja niiden takaiselle vallille. Kasvillisuuden
seassa erotin sammaloituneita betonikappaleita ja ruostu-
neita terästankoja. Olin yksin, hyräilin ja tähyilin viheri-
äisiksi hapettuneita messinkihylsyjä joiden mennyt loisto
muistutti minua kulta-ajasta, ajasta ennen hopeaa, jälkeen
pronssin, jälkeen raudan, jälkeen keramiikan ja kiven. Olin
tarpeeton ihminen kertaa tuhat, olin kaukana kitkasta
joka teki kaupungista levottoman, ärtyisen ja väkivaltai-
sen, halusin matkustaa kesällä jonnekin, minne tahansa,
täältä pois, ja syksyllä aloittaisin toisenlaisen elämän joka
tekisi minusta tarpeellisen. ”Ihminen” on arvonimi tai sen

pitäisi olla, ja nyt en ollut ihminen vaan pelkkä tähtien raaka-aineista tehty kone. Pahinta oli etten tiennyt oliko tämä oikeaa elämää vai unta, mutta uni ei voinut olla näin yksitoikkoinen, minulla oli tunne etten ollut ihminen vaan pelkkä varjo, mihinkään kelpaamaton olento. En ollut kukaan, olin hukassa.

Olen huomannut että tie sanonnan kirkkauteen on täynnä koettelemuksia mutta yritän kertoa asiat niin kuin tapahtuivat. En kerro asioita jotka olisivat voineet tapahtua, en asioita joita ei tapahtunut. Toistan samaa mitä olen jo aiemmin sanonut. Sanon sen uudelleen: en ollut enää umpikujassa itseni kanssa vaan tienhaarassa jossa oikea tie johti muiden ihmisten luo. Tulin vallin luo ja näin siinä tuhansittain lyijyluoteja. Ne olivat vääntyneet mielikuvituksellisiin muotoihin kuin uudenvuodentina. Niissä oli jotakin rauhoittavaa, niiden tunnussa ja painossa. Pidän metalleista, ehkä kivistäkin minä pidän. Jotkut pitävät nestemäisistä, hauraista, keveistä tai huokoisista aineista, jotkut läpinäkyvistä, läpikuultavista tai läpinäkymättömistä, jotkut hienojakoisista tai rakeisista, jotkut karheista, kuvioituista tai sileistä, jotkut taipuisista tai jäykistä, tahmeista tai liukkaista, jotkut kiinteistä ja painavista. Se onko aine keinoitekoinen vai eloperäinen kertoo paljon ihmisestä, ei tietenkään kaikkea, niin kuin muinoin ihmisen kallonmuoto, ruumiinrakenne ja elonesteiden virtaus kertoi hänen luonteestaan maailmassa joka koostui tulesta, vedestä, ilmasta ja maasta.

Seisoin luotivallilla ja katsoin ylen vehmasta luontoa. Ajatukset alkoivat ja kulkivat päätökseensä saakka, jotkut katkesivat keskeneräisyyttään ja katosivat. Valitsin paluumatkalleni vähemmän tallatun polun ja lähdin.

Päivä kului miten kului, illan vietin kotona. Olin iltapäivällä käynyt soittamassa naapurin vanhan naisen ovikelloa mutta kukaan ei ollut tullut avaamaan. Myöhemmin kävin uudestaan ja nainen avasi oven, sanoi jotenkin vihaisesti ettei hänellä ollutkaan mitään asiaa. Ymmälläni palasin kotiini. Olin väsynyt enkä silti saanut unta. Lueskelin, söin, join kahvia, tupakoin. Pitkään hämärsi ja vasta myöhään taivas pimeni. Istuin pimeässä, katselin ikkunasta ja näin kauempana vastapäätä yksinäisen valon. Omituisesti minua kiehtoi tuo tuntemattoman ihmisen elämä vain valon vuoksi. Epäilemättä hänen elämänsä oli todellista, hänellä oli ruumis, kasvot, perhe ja ehkä ammatti. Näin valon ainoastaan siksi että hän oli sytyttänyt sen. Näin valossa liikkuvan ihmisen varjon. Hän oli kuin olikin todellisuutta, ihminen jolla oli ehkä perhe ja ammatti. Aivan varmasti hänellä oli kasvot ja ruumis. Minä olin etäisyyden päässä enkä yhtä lailla todellinen. Valo sammui. Sinä, joka sammuttit valot Kurkimäessä aamulla kello neljä, sinä, joka autoit minua selvittämään ajatukseni ja itseni. Ihmisen pitää olla kiitollinen siitä mitä on saanut, ajattelin, ihmisen pitää olla kiitollinen myös siitä mitä ei ole saanut. Vihdoin saisin nukuttua, nukkuisin pitkään.

Lähtö

Minulla ei ollut kesäksi töitä enkä halunnut opiskella. Päätin lähteä ulkomaille ainakin kuukaudeksi. Jos eläisin säästeliäästi, ja niinhän minä elin, voisin olla matkoilla kaksikin kuukautta. Opintolainan loput menisivät mutta syksyllä ottaisin uuden, minä ajattelin ja pakkasin. Kämpäkaverini kummasteli puuhiani mutta olin vaitonainen. Olin punninnut hänet ja todennut kevyeksi: hän opiskeli teoreettista filosofiaa ja paria muuta humanistista ainetta joilla ei ollut mitään tekemistä käytännön kanssa, elämästä puhumattakaan. Minulla ei ollut mitään sanottavaa, ei hänelle, ei kenellekään, ei vielä.

En pitkästyä kertomalla kuinka muutamaa päivää myöhemmin pääsin Prahaan, en katkonaisia uniani jotka vain osoittivat että öisin mieli on muukalainen ja täynnä kummaa väkeä. En pitkästyä kuvaamalla kahta junamatkaa, yhtä laivamatkaa ja kahta raitiovaunumatkaa.

Olin saanut yksityismajoituksen Malvazinkyn kaupunginosasta ja nyt seisoin Vltavan rannalla katsomassa joen rauhallista virtausta. En ollut koskaan käynyt Prahassa, tiesin että kaikki ovat käyneet Prahassa. Kädessäni oli vuokraemännän lainaama kartta. Vastapäinen saari oli luul-

lakseni Střelecký. Kalamiehet joen partaalla näyttivät keskittyneiltä ja yksinäisiltä. Ehkä kotona heitä odotti vaimo tai sitten ei. Ehkä miehet saivat kaloja tai sitten eivät. He olivat pukeutuneet lämpimästi vaikka aurinko oli paistanut kuumasti jo aamusta. Majapaikassa olin käynyt kylvyssä. Pidin hiuksiani auki jotta ne kuivuisivat. Sytytin tupakan ja lähdin kulkemaan joen vartta alajuoksuun kohti siltoja. En oikeastaan tiennyt minne olin menossa ja miksi olin täällä. Sen sijaan tiesin miksi olin lähtenyt. Ehkä minäkin olin samanlainen kalastaja kuin nuo tasaisin välimatkoin seisovat miehet. En teleologisesti vaan eksistentiaalisesti: lopputulosta tärkeämpi oli itse teko.

Padon kohdalla yksi kalastajista kääntyi katsomaan minua, laski onkensa maahan, kiiruhti luokseni ja pyysi elein tupakkaa. Annoin tupakan ja tulta. Mies kiitti ja palasi onkensa luo. Tämä alkaa tulla tavaksi, ajattelin ja jatkoin matkaa. Näin etäällä sadepilvien seinän. Päätin ylittää joen ensimmäisen sillan kohdalta. Kiersin villiintyneen puiston ja urheilukentän kautta Kaarlensillankadulle mutta näin jo kaukaa että siellä ajelehti liikaa ihmisiä.

Tarkoitukseni ei ollut jäädä tähän kaupunkiin vaan matkata etelään Český Krumloviin josta olin lukenut jo kotona ja leikannut lehti uutisen talteen. Český Krumlovin läheltä, eräästä metsiköstä, samaan kuoppaan kehnosti haudattuna, oli löytynyt päätön mies ja pikkutyttön pää. Kun nyt luen silloisia päiväkirjamerkintöjäni, en löydä ensimmäistäkään syytä miksi tuo muutaman päivän takainen löytö oli vaivannut minua. Olin ymmärtänyt ettei tapaus ollut ratkennut, ettei sille ollut löytynyt selitystä eikä tekijää. Alitin Kaarlensillankadun pientä kujaa pitkin ja jatkoin eteenpäin kohti Josef Mánesin mukaan nimettyä siltaa joka

oli Kaarlensillasta seuraava. Kalastajia en enää nähnyt, talot muuttuivat vaatimattommiksi, harva kulkija eksyi tänne, näin oikealle kääntyvän kujan päättyvän öljyisen saven tahrimaan hiekkarantaan jossa muutama vanhus syötti ankoja ja sorsia. Pysähdyin ja otin heistä kuvan.

Jo lapsesta saakka olen halunnut dokumentoida elämäni jollakin tavoin, en ole varma miksi. Kai siksi ettei menneisyys koteloituisi minuun hyvässä eikä pahassa, kai siksi että osaisin elää nykyhetken paremmin ja kokea sen voimakkaammin. Olen pitänyt päiväkirjaa siitä lähtien kun opin kirjoittamaan, myöhemmin aloin ottaa valokuvia. Kuvat olen pannut albumeihin ja kirjoittanut viereen päivämäärän jotta ne on helppo yhdistää päiväkirjan teksteihin ja päinvastoin. Tätä kirjoittaessani liikun ajassa edestakaisin tai oikeastaan kiertelen ja kaartelen sitä aikaa josta puhun. En mistään olisi voinut vanhuksia valokuvatessani tietää että Mánesüv most liittyy Josef Mánesiin ellen olisi kulkenut sillan yli, ellen olisi nähnyt vanhankaupungin puolella taiteilijan patsasta jonka jalustassa kerrottiin että hän oli maalannut myös astronomisen kellotaulun raatihuoneen seinässä, sen joka ilmaisi auringon, kuun ja planeettojen taivaalliset liikkeet, jopa kuun noodien kierron kahdeksantoista vuoden kuluessa ekliptikan ympäri. Niin, kenties elämäni pikkutarkka dokumentointi on aikoinaan vaikuttanut omituiselta, varsinkin kun en ollut erikoinen vaan tavallisin mahdollinen, mutta ehkä monet teknologiset keksinnöt ovat muuttaneet oman elämän dokumentoinnin jokapäiväiseksi normiksi ja syvällisen pohdinnan tahattomaksi parodiaksi, vaikka valhe on keksitty ennen puhetta, vaikka valhe on toisena aikana usein totta.

*”Ennen olin tiennyt kaiken,
nyt en tiennyt mitään.”*

Kun kertoja kohtaa toukokuisena aamuyönä muovikasseja raahaavan kadunmiehen, hän tajuaa yhtäkkiä elämänsä merkityksettömyyden. Hän jättää taakseen lama-Suomen ja matkustaa opintolainan turvin Prahaan vakaana aikomuksenaan löytää tulevaisuudelleen uusi suunta.

Vuosia myöhemmin kertoja on asettunut Helsinkiin. Hänellä on vaimo ja lapsi ja vakituinen työ sosiaalivirastossa. Hän on saavuttanut päämääränsä: hänestä on tullut hyvä ihminen, hellä isä joka auttaa työkseen vähäosaisia. Mutta jokin ei silti täsmää. Jostain syystä hän viihtyy edelleen paremmin omien päiväkirjojensa kuin muiden ihmisten parissa.

Hyvä ihminen on taianomainen ja arvotuksellinen romaani rakkauden etsinnästä, muistin petollisuudesta ja tarpeesta rakentaa elämästään mielekäs tarina.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-9807-7